

Miljøstyrelsen
Tolderlundvej 5
5000 Odense C
mst@mst.dk
CC: tibue@mst.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Landbrug & Fødevarers høringssvar til udkast til ændring af vejledning om tilslutning af industrispildevand til offentlige renseanlæg (Tilslutningsvejledningen).

Miljøministeriet har den 15. november 2024 udsendt udkast til ændring af vejledning om tilslutning af industrispildevand til offentlige renseanlæg (Tilslutningsvejledningen) i høring med frist den 7. februar 2025.

Tilslutningsvejledningen er et væsentligt rammevilkår for fødevarerhvervet, da erhvervet står for en betydelig del af den samlede tilladning af spildevand til offentlige renseanlæg i Danmark. Det store vandforbrug og dermed spildevandsmængder skyldes blandt andet skrappe krav til fødevarerhygiejne. Selvom erhvervet i de seneste årtier har sikret massive vandbesparelser, og deltager i en række innovationsprojekter om vandbesparelser, må det forventes, at erhvervet også i fremtiden vil udlede større vandmængder til offentlig ejede rensningsanlæg.

Helt overordnet er Landbrug & Fødevarer enige i, at der er behov for revision af den snart 20 år gamle vejledning.

Desværre medfører vejledningens tilgang til beregning af nye grænseværdier og forenkling af ABC-vurdering af kemiske stoffer til en væsentlig forringelse af fødevarerhvervetes handlemuligheder og økonomi, uden at der kan påvises en reel miljømæssig effekt. Det er Landbrug & Fødevarers vurdering, at kravene både kan begrænse fødevarerhvervetes sikkerhed og påvirke fødevarerhvervetes konkurrenceevne negativt, uden at det medfører en reel miljøeffekt. Landbrug & Fødevarer kan derfor ikke støtte op om vejledningen i sin nuværende form.

Opsummering af hovedbemærkninger:

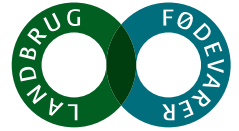
- **Urimelig kort implementeringsfrist**
Vejledningen forventes at træde i kraft allerede i april 2025. Dette er en ekstrem kort frist for fødevarerhvervet, der snart skal revurderes som følge af EU's BREF-krav. Det betyder reelt, at især fødevarerhvervet får en kort implementeringsperiode, hvilket medfører store og uplanlagte behov for investeringer, udvikling og implementering af yderligere teknologi. Samtidig må forventes en væsentlig forøgelse af administrative byrder i forbindelse med BREF-revurderingen som følge af den nye vejledning.

Landbrug & Fødevarer skal anmode om, at vejledningens ikrafttrædelse enten udskydes, eller ikke inddrages ifm. revurderinger jf. BREF.

- **Markant skærpelse af grænseværdier**
Der indføres markant skærpede grænseværdier på baggrund af generiske data, som ikke giver et retvisende billede af, hvad risikoen er for tilladningen i et konkret kloakopland. Nogle grænseværdier er skærpet så voldsomt, at efterlevelse af dem betyder, at virksomheder reelt skal rense det drikkevand, som de modtager fra vandværket, før de må udlede det. Efterlevelse af kravene kan skønsmæssigt løbe op i 5 mio. kr. pr. produktionsanlæg, og vurderes at være i strid med proportionalitetsprincippet.

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 120 milliarder kroner årligt og med 141.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervet bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

Landbrug & Fødevarer skal anmode om, at der sikres en sammenhæng med grænseværdierne for drikkevand, og at kommunerne får pligt til at foretage et konkret skøn ift. de vejledende grænseværdier.

- **Ny ABC-vurdering begrænser fødevarerens sikkerheden og fødevarerens konkurrenceevne**

Den nye ABC-vurdering tager udgangspunkt i en meget enkel metode, som ikke viser stoffers reelle risiko for miljø eller sundhed i forbindelse med udledning af en virksomheds spildevand. Metoden må forventes at begrænse fødevarerens anvendelse af rengørings- og desinfektionsmidler, uden at der er påvist en risiko for miljø eller sundhed.

Landbrug & Fødevarer skal anmode om, at Miljøstyrelsen bidrager med en reel vurdering af risikoen for de relevante stoffer, herunder at der tages højde for stoffernes nedbrydning.

Landbrug & Fødevarer er bekymrede for både de administrative byrder i forbindelse med kommunernes sagsbehandling og de økonomiske konsekvenser, og skal anmode om at modtage den økonomiske og administrative vurdering, som skulle være udarbejdet i forbindelse med vejledningens udarbejdelse. Landbrug & Fødevarer er særligt interesseret i at se, hvordan de økonomiske konsekvenser for fødevarerhvervet er vurderet, herunder om der er taget højde for fødevarerens produktionsvilkår og behov for rengørings- og desinfektionsmidler.

Urimelig kort implementeringsfrist

Den korte implementeringsfrist vil blive en markant udfordring for både kommuner og mange fødevarerens virksomheder. Det skyldes, at mange fødevarerens virksomheder står overfor en revurdering for at leve op til EU's BREF-krav, hvorved virksomhedernes spildevandsforhold også inddrages.

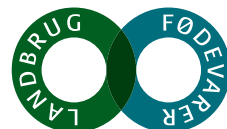
Den korte implementeringsfrist vil medføre store og uplanlagte behov for investeringer, udvikling og implementering af teknologi samt en væsentlig forøgelse af administrationen. Det er Landbrug & Fødevarerens opfattelse, at den korte implementeringsfrist ikke er i tråd med proportionalitetsprincippet, og skal derfor på det kraftigste opfordre til, at vejledningens ikrafttrædelse enten udskydes eller ikke inddrages ifm. revurderinger jf. BREF.

Det bør samtidig anføres i vejledningen, at såfremt de kommunale myndigheder vælger at indføre krav, som går videre end de krav, som EU har vurderet, er bedst tilgængelig teknik (BAT-konklusioner), så skal myndigheden give en uddybende begrundelse for, hvorfor dette er nødvendigt.

Markant skærpelse af grænseværdier

Vejledningen indeholder en markant skærpelse af en række vejledende grænseværdier, som er baseret på generiske data, og som ikke giver et retvisende billede af, hvad behovet er for tilledningen til et konkret renseanlæg.

Skærpelsen af grænseværdier er meget markant. Fx skærpes grænseværdien for zink med 97 procent fra 3.000 til 77 mikrogram/liter. Grænseværdien i tilslutningsvejledningen for zink er langt mere restriktiv end grænseværdien for det drikkevand, som virksomhederne bruger i produktionen, og som i øvrigt også udledes fra samtlige husholdninger, der er tilsluttet kloaknettet. Det bør derfor sikres, at der er en sammenhæng mellem kravene til drikkevand og kravene i tilslutningstilladelserne, så der reelt ikke stilles krav til virksomheden om at rense drikkevandet.

Mulighed for at afvige vejledende grænseværdier

Landbrug & Fødevarer forstår, at det er hensigten, at kommunerne foretager en konkret vurdering, og dermed kan afvige fra de vejledende grænseværdier, hvis det fx viser sig, at der sker en fortynding i kloaksystemet, og det dermed ikke har indflydelse på, om renseanlægget kan overholde sine udledningskrav. Det er imidlertid Landbrug & Fødevarers erfaring, at kommunerne sjældent afviger fra vejledende grænseværdier, og det kræver stor grad af administration fra både virksomhed og kommunes side. Det er derfor særligt problematisk, at muligheder for at afvige fra grænseværdier problematiseres og kompliceres i vejledningen. Det anføres fx på side 58, at det anbefales, at *"kravfastsættelsen ikke baseres på forskellige grader af fortynding eller opblanding i kloaksystemet, men i stedet på et princip om, at alt spildevand, der ledes til kloaksystemet, skal være af en sådan beskaffenhed, at det kan behandles på det efterfølgende renseanlæg i ufortyndet form"*.

Hvis hensigten er, at kommunerne skal kunne afvige fra grænseværdierne, så skal dette ikke kompliceres unødigt i vejledningsmaterialet, og det bør derimod anføres, at kommunerne har pligt til at foretage et konkret skøn ift. de vejledende grænseværdier. I forhold til fortynding i kloaksystemet bør det fx beskrives i vejledningen, at dokumentation for fortynding i kloaknettet kan foretages ud fra et skøn – fx at et kemisk stof fra en virksomhed skønsmæssigt udgør fx 10 procent af de samlede udledninger i kloaksystemet, hvorved der kan anvendes en fortyndingsfaktor på 10.

Økonomiske konsekvenser ved nye grænseværdier

Landbrug & Fødevarer er forundret over, at det ikke er muligt at få indsigt i ministeriets økonomiske konsekvensberegninger. Det er derfor ikke muligt at kvalificere disse yderligere.

Landbrug & Fødevarer kan oplyse, at fødevarerens virksomheder sandsynligvis vil have behov for at etablere flotations- eller båndfilteranlæg for at rense en række stoffer, såsom zink og kobber. Omkostningen for et sådant anlæg skønnes at være på op mod 5 mio. kr. Når dette beløb ganges op på antallet af fødevarerproduktionsites i Danmark, bliver de samlede økonomiske konsekvenser meget betydelige.

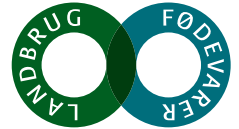
Særligt for olie og fedt

Fødevarerens virksomheder forsøger i høj grad at begrænse deres udledninger af animalsk og vegetabilisk fedt, da det - udover en miljømæssig belastning - også er udtryk for spild af råvarer. Det kan dog ikke undgås, at mindre mængder tilledes det offentlige spildevandsanlæg, hvor det ofte er en værdifuld kilde til letomsættelig kulstof, der understøtter renseprocessen.

Den eksisterende vejledning indeholder en god beskrivelse af kravene for olie og fedt, som imødekommer udfordringerne for fødevarerens virksomhederne, og som sikrer proportionalitet i kravene. Landbrug & Fødevarer skal anmode om, at denne formulering fastholdes i den nye vejledning:

"Andre forhold kan i konkrete situationer begrunde et større indhold af olie og fedt i tilledningen. Det kunne for eksempel være, hvis der var tale om letomsætteligt vegetabilisk eller animalsk olie og fedt, der kan tjene som kulstofkilde på renseanlægget. I andre tilfælde, specielt ved små tilledninger, kan der som tidligere nævnt være situationer, hvor det ikke er teknisk-økonomisk muligt at nedbringe det samlede indhold af olie og fedt til 50 mg/l. I disse tilfælde må der fastsættes vilkår ud fra, hvad der samlet set kan accepteres i den konkrete situation."

Ovenstående tekst vil sikre, at der kan tages højde for det lokale renseanlægs kapacitet, herunder at fastholde en god kulstofkilde, som er til gavn for renseanlæggets drift.

En grænseværdi for olie og fedt, som ikke kan fraviges, vil kræve særlig spildevandsbehandling, for eksempel koagulering/flokkulering med DAF. Denne metode har en lang række ulemper:

- Spildevandsanlæg baseret på denne teknologi vil være meget dyre både i etablering og drift.
- Metoden til beluftning er meget energikrævende (miljøbelastning)
- Metoden vil kræve langt flere mandstimer til daglig drift og vedligehold.
- Metoden vil kunne give lokale lugtgener (miljøbelastning) på virksomheden.
- Ved anvendelse af kemikalier til koagulering og flokkulering vil det blive et problem at komme af med slam/fedtfraktionen til biogas, da den kommer til at indeholde plastholdige flokkulanter (miljøbelastning)
- Håndtering af flere kemikalier kan medføre arbejdsmiljømæssige gener

Øvrige egnede rensningsteknikker til yderligere fjernelse af emulgeret fedt har store økonomiske omkostninger både til etablering og drift, og samtidig øges lugtgenerne.

Ny ABC-vurdering begrænser fødevarerens sikkerheden og virksomhedernes konkurrenceevne

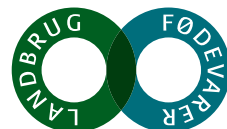
Selvom intentionen om at udvikle en mere enkel metode til ABC-vurdering er god, må Landbrug & Fødevarer konstatere, at den foreslåede metode har så mange negative konsekvenser, at det langt fra opvejer fordelene ved en mere enkel metode.

Den nye ABC-vurdering baseres udelukkende på en farevurdering af produktet i forhold til miljø, og der tages derved ikke højde for, hvad den reelle risiko er for de pågældende stoffer i miljøet, herunder deres nedbrydning. Det betyder, at den nye tilgang i vejledningen ikke giver et retvisende billede af den enkelte koncentration i produktet og stoffernes miljø- eller sundhedseffekter. Et A-stof, som afledes i lave koncentrationer, og som nedbrydes hurtigt, vil fx ikke udgøre en risiko for miljøet.

Fødevarerens sikkerhed og hygiejne er en særlig styrkeposition for danske fødevarer på eksportmarkederne. Det er derfor helt afgørende for Landbrug & Fødevarer, at vejledningen justeres, så rengørings- og desinfektionsmidler ikke underlægges begrænsninger eller yderligere administration på baggrund af en farevurdering, som ikke giver et retvisende billede af produkternes risiko for miljøet.

Den nye metode vil medføre, at næsten alle rengørings- og desinfektionsmidler vil blive defineret som ABC-stoffer, herunder mange som A-stoffer. Det vil blandt andet medføre:

- Langt flere restriktioner på, hvilke rengøringsmidler fødevarerens virksomheder må anvende.
- Væsentligt øgede dokumentations- og overvågningskrav.
- Højere omkostninger til spildevandsrensning, fordi nogle kommuner ikke vil acceptere A-stoffer.
- Risiko for afslag på tilslutningstilladelsen eller krav om substitution med stoffer, som er mindre effektive, og som vil gå ud over fødevarerens sikkerhed og konkurrenceevne.

Landbrug & Fødevarer skal som minimum anmode om, at vejledningen justeres ud fra nedenstående punkter:

- Indføre beskrivelse af, at fødevarer virkninger er afhængige af effektive midler til at sikre fødevarer sikkerhed og hygiejne, og at myndighederne på denne baggrund ikke bør stille krav om substitution eller krav til spildevandsrensning, medmindre Miljøstyrelsen via en risikovurdering kan vise, at koncentrationerne af de konkrete stoffer udgør en reel risiko for miljø.
- Det er ikke realistisk at forvente, at den kommunale sagsbehandling skal gå i dybden med enkeltstoffer for at vurdere den reelle risiko for miljø. Det vil medføre en væsentlig administrativ byrde for både virksomhed og kommune. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse må det derfor påhvile Miljøstyrelsen at udarbejde relevante risikovurderinger, hvis stoffernes reelle risiko skal vurderes.
- For at inddrage et element af risikovurdering, bør metoden som minimum inddrage stoffernes nedbrydning.

Hvis ovenstående elementer ikke kan imødekommes, skal Landbrug & Fødevarer anmode om, at den eksisterende metode til ABC-vurdering fastholdes.

Relevante stoffer anvendt i fødevarerhvervet

Fødevarer virksomhederne anvender en bred vifte af rengørings- og desinfektionsmidler, som tager lang tid at udvikle og godkende. Desinfektionsmidler skal godkendes af EU og dette kan tage op mod to år. Dertil kommer omkostninger og tid til fieldtests, laboratorieforsøg, stabilitetsundersøgelser, dataudarbejdelse mv. Det vil derfor få en væsentlig negativ konsekvens, hvis fødevarer virksomhederne bliver tvunget til at substituere midler, som på baggrund af en ændret farevurdering udelukkes eller begrænses, selvom det ikke har betydning for miljøet.

Flere af vores medlemmer er bekymrede over, at den nye ABC-vurdering medfører, at en lang række af deres rengøringsmidler vil blive omfattet af ABC-klassificeringen, herunder mange som A-stoffer på trods af, at stofferne er i meget lave koncentrationer og nedbrydes hurtigt.

Af eksempler på stoffer kan nævnes pereddikesyre (som hurtigt nedbrydes i kontakt med spildevand), aminer og enzymer. Generelt anvendes mange syrer og baser med høje og lave pH værdier, som skal sikre at ingen skadelige bakterier overføres til færdige produkter. Det er stoffer, som typisk neutraliseres i spildevandsstrømmen, og hvor der allerede er fastsat grænseværdier for pH-værdien i tilslutningstilladelsen.

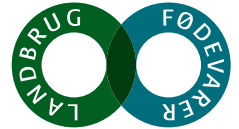
Af konkurrencehensyn er det ikke muligt at give en fuldstændig liste over relevante stoffer.

Landbrug & Fødevarer skal derfor anmode om, at der etableres en proces efter høringsfristen, hvor Miljøstyrelsen kan få yderligere information uden at gå på kompromis med behovet for fortrolighed.

Blanding af stoffer (eksempelvis produkter til rengøring)

Mange af de produkter, som virksomheder anvender i produktionen, består af en blanding af forskellige stoffer. I disse tilfælde vil produktet som helhed ofte have én samlet færemærkning, der kan anvendes i ABC-vurderingen. Produkter vil dog typisk også være mærket med produktets ingredienser, som hver for sig også kan have færemærkninger, som potentielt kan føre til en individuel ABC-klassificering.

Det er helt afgørende for Landbrug & Fødevarer, at vejledningen klart præciserer, at ABC-vurderingen udelukkende skal baseres på **produktets samlede klassificering** og ikke på de

enkelte stoffers individuelle klassificering. Dette vil sikre, at man undgår unødvendige skærper for produkter, som ikke medfører en risiko for miljøet, fordi de indgår i meget lave koncentrationer.

Ændrede produktionsforhold eller teknologianvendelse

Det fremgår af vejledningen, at ændrede produktionsforhold medfører, at virksomheden er forpligtet til at ansøge om ændret tilslutningstilladelse. Virksomheder foretager jævnlige justeringer i deres produktion, som ikke har betydning for overholdelse af deres tilladelser og grænseværdier. Det kan næppe være intentionen, at mindre justeringer indenfor rammen af tilslutningstilladelsen, udløser administrative byrder både hos virksomheden og kommunen.

For at undgå misforståelser og unødigt administration, bør der etableres en klar minimumsgrænse. For eksempel et krav om, at der kun skal søges om ændret tilslutningstilladelse, hvis udledningen ændres med mere end en vis procentdel af det enkelte stof. Derved sikres, at de ændrede produktionsforhold har relevans for tilslutningstilladelsen, samtidig med, at administrationen begrænses.

Vaskepladser og vaskehaller

I 2020 har MST udsendt et paradigme var vaskehaller og vaskepladser: [Paradigmer for tilslutningstilladelser af spildevand til spildevandskloak for bilvaskehaller og vaskepladser](#)

I høringsudkastets punkt 3.7.3 nævnes bilvaskehaller, men kun ift. ABC-vurderingen og ikke i forhold til metaller. For at undgå misforståelser finder Landbrug & Fødevarer det nødvendigt, at det i vejledningen bekræftes, at ovennævnte paradigme finder anvendelse.

Koncentreret spildevand

Landbrug & Fødevarer er meget positivt indstillet overfor vejledningens beskrivelse af koncentreret spildevand, som kan bidrage til en øget grad af vandbesparelser.

Kommunale kompetencer

Revurdering af tilslutningstilladelser har hidtil foregået sjældent, og der er derved en risiko for, at kommunerne ikke er i besiddelse af den tilstrækkelige viden. Landbrug & Fødevarer skal derfor anmode om, at der med vejledningen igangsættes initiativer, som kan bidrage til en oparbejdning af den nødvendige viden i kommunerne og kompetencer i den kommunale sagsbehandling.

Landbrug & Fødevarer skal anmode om at blive inddraget i den videre proces frem mod færdiggørelse af vejledningen.

Såfremt der er spørgsmål eller problemstillinger, der ønskes uddybet, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Henrik Borg Kristensen
Chefkonsulent

Tel 30 70 31 19
E hbk@if.dk